

ESPOON KOTIKAUPUNKIPOLUT
OLARI

KUITINMÄKI

OLARINMÄKI-LYSTMÄKI

KÄVELYOPAS

Versio 2014

ESPOON KOTIKAUPUNKIPOLUT

OLARI

KUITINMÄKI
OLARINMÄKI-LYSTIMÄKI

Versio 6.8.2014

29 kohdetta • 7 tietolaatikkoa • pääreittien pituus 8 km

Toimitus ja ulkoasu Pauli Saloranta / Suomen Kotikaupunkipolut tmi

Kansikuva Lars Lönnqvist

Kuva Mikko Perkko / EKYL

Julkaisija Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto 2015

Yhteistyössä Espoon kaupunki ja Olari-Seura

Kiitos kaikille tietoja antaneille kaupunkilaisille, virkamiehille ja yhteisöille!

Aineisto on netissä:

www.ekyl.fi/espoo-kotikaupunkipolut

www.espoo.fi/kotikaupunkipolut

Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry eli EKYL on vuonna 1981 perustettu espooalaisten kaupunginosa- ja kotiseutuyhdistysten keskusliitto ja palveluorganisaatio. Liitolla on 46 yhdistysjäsentä eri puolilta Espoota.

www.ekyl.fi

Monipuolisten kotikaupunkipolkujen laatiminen on kaupunginosayhdistysten toimintamuoto, jonka Pauli Saloranta kehitti valtakunnallisessa pilottihankkeessa Espoossa 2004–05 Espoon kaupungin ja Uudenmaan liiton rahoituksella.

www.kotikaupunkipolut.fi

JOHDANTO

Olarin alueen rakentamisen vaihteen aluerakentamisen esimerkkitaustana. Vanhalle kartano- ja huvilaseudulle on yhdessä Matinkylän kanssa muodostunut jo yli 30 000 asukkaan kaksoiskaupunki. Olarilla on edelleen oma keskustansa, mutta painopiste on nykyään siirtynyt Piispansiltaan.

KIRJALLISUUTTA

Espoo – kasvun näkijät ja tekijät. Reima T. A. Luoto 2004, Espoon kaupunginmuseo.

Espoo – oma lukunsa. Pertti Maisala 2008, Espoon kaupunkisuunnittelukeskus.

Espookirja. Uolevi Itkonen 1992, Espoon kaupunki.

Espoon luontokohteet. Harri Anttila ja Kati Berninger 2004, Espoon ympäristökeskus, 7. painos.

Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Erkki Härö 1991, Espoon kaupunginmuseo, 2. painos.

Helsinki Espoo Kauniainen Vantaa Arkkitehtuuriopas. Arvi Ilonen 2000, Otava.

Kylä-Espoo. Espoon vanha asutusnimistö ja kylämaisema. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus 2008.

Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta. Johanna Hankonen 1994, väitöskirja, Tampereen teknillinen korkeakoulu, Gaudeamus ja Otatieto oy.

Susihukki ja punahilkkoja. Raportti Espoon ja Vantaan itsenäisyystaistelusta aluerakentamisen avulla. Raimo Markkanen 1997, Rakennusalan kustantajat.

Sydämellistä yhteiselämää. Espoon koulutaloja 1873–1990. Kari Jormakka 1991.

Arjatsalon projekti

Arvi Arjatsalon rakennusliike hankki vuonna 1958 nykyisen Olarin laidalta Kockbystä 150 hehtaaria maata päästäkseen mukaan pääkaupunkiseudun kasvavaan rakennusbisnekseen. Arjatsalolla ei ollut elementtirakentajien tavoin suhteita rahalaitoksiin, virkakoneistoon ja poliittisiin puolueisiin. Niinpä aluerakentamissopimuksen teko kestikin 10 vuotta.

Kun rakentamaan 1969 päästiin, Arjatsalo teki uudenaikaisia taloja vanhanaikaisesti käyttäen elementtitekniikan syrjäyttämiä ammattitaitoisia muurareita. Runkoratkaisuna oli paikalla valettu pilari-laatta-järjestelmä. Sen ansiosta asuntoihin voitiin tehdä vaihtelevia pohjaratkaisuja. Arjatsalon innovaatio oli myös asutokohtainen sauna. Kun asujaimisto oli nuorta ja sosiaalista, niin olarilaiseen kulttuuriin kuuluikin 1970-luvulla ahkera saunominen naapureiden ja tuttavien kanssa.

Olarin jälkeen edettiin Kuitinmäkeen. Talousneuvos Arvi Arjatsalo jäi eläkkeelle 1982 ja Haka osti liikkeen 1983.

Kuitinmäki

12 kohdetta • 3 tietolaatikkoa • noin 3 km

1 Kuitinmäen ostoskeskus

Ostoskeskus valmistui 1975, suunnittelijat Simo Järvinen ja Eero Valjakka. Ostarin myötä Olarin keskus siirtyi Ruomelanraitalta pian Kuitinmäkeen. Torin laidoilla on liikeyrityksiä, Olarin seurakunnan kappeli sekä jo 1971 perustettu Olarin Huolto, jonka omistavat olarilaiset taloyhtiöt.

2 Kuitinmäenraitti

on kevyen liikenteen pääväylä, jonka kaavoittaja Simo Järvinen ajatteli osaksi koko Olarin ja Matinkylän yhteistä keski-akselia.

Kuitinmäen julkisivujen tunnusomainen piirre ovat voimakkaat ruudukot, jotka johtuvat Arvi Arjatsalon rakennusliikkeen käyttämästä pilari-laatta-järjestelmästä. Yhtenäinen modulaarinen rakenne kannattelee punatiilestä muurattuja seiniä mahdollistaen vaihtelevan asuntoarkkitehtuurin ja noudattaen samalla kortteleiden muodostamaa koordinaatistoa, jonka keskipisteessä on tori.

Kuitinmäen toisen rakentajan Puoli-

matkan talot puolestaan tunnistaa betoni-
vuorauksesta.

3 Maapallonkatu 8

Valmistui 1978, suunnittelija arkkitehti-toimisto Järvinen–Valjakka, toteutus rakennusliike Arjatsalo. Olarin viimeinen käsinmuurattu talo.

Lähes kaikki Kuitinmäen kadunnimet liittyvät taivaankappaleisiin ja niiden liikkeisiin. Vanhan Olarin puolella taas monet nimet tulevat aistinvaraisesti havaitun päivänkierron vaiheista.

4 Friisilä "Friisku"

Friisilä on Frisansin kartanon maista lohokottu, selvärajainen 1940–50-luvun taitteen rintamamiestaloalue. Se on paljolti talkoilla rakennettu ja talkooperinteellä yhä edelleen kehitetty. Moni tontti on vuosien varrella jaettu ja rakennettu täyteen. Friisilän asukkaista tunnetuin on entinen pääministeri, EU-komissaari Jyrki Katainen. Kartanosta ks. Piispan sillan polun kohde 14 Frisansin kylänmäki.

Olarin hiphop

Kuitinmäen ostarin tienoille juurtui 1980-luvun lopulla vankka skeittauskulttuuri. Sen jatkona on kehittynyt laajalti tunnettu olarilainen hiphop-skene, jonka iltamia järjestetään muutaman kerran vuodessa Davistossa ja Ruomelanraitin Olariuksessa.

Kotiseututietoisien musiikkityylin varhaisia keulahahmoja olivat Big Janne Dee ja Raimo. Trio MC Taakibörstan jäsenistä Kehäkettu on puolestaan nykyään helsinkiläistynyt radiopersoona. Tuore olarilainen listaykkönen keväältä 2014 on duo Jeijjo & Nupi. Vahvasti kaupunginosaan juurtunutta perinnettä vie eteenpäin levy-yhtiö Olari 21 Musiikki, perustettu 2013.

5 Tähtiniityn koulu

Valmistui 1986, suunnittelijat Timo ja Tuomo Suomalainen. Selkänsä kadulle päin kääntävä rakennus edustaa vapaamuotoista modernismia. Sisäänkäyntien vaikutelmaa pehmentävät puiset pergolat, joiden voisi ajatella viittaavan myös Friisilän omapihaiseen asutukseen.

Oppilaita yhtenäisessä peruskoulussa on noin 340, suurin osa heistä kaksikielisessä suomi–englanti-opetuksessa. Lisäksi koulussa järjestetään lievästi ja keskivaikeasti kehitysvammaisten opetusta. Kerhotoimintaa koulun tiloissa järjestävät urheiluseurat ja musiikkikoulut sekä Espoon esittävän taiteen koulu.

Tähtiniityn koulussa painotetaan elämäntaitoja sekä itsetunnon ja hyvien tapojen oppimista. Tähtien koulun laulu liittyy Olarin nimistön avaruusteemoihin.

Koulun takana Friisinkalliontien varressa on Markku Hakurin veistos *Tähtilisko* vuodelta 1986, materiaalina pinnaltaan ruostuva Cor-Ten-teräs.

6 Kuitinmäen koulu

Valmistui 1983, suunnittelija arkkitehti-toimisto Perko & Rautamäki, peruskorjattu 2009. Noin 330 oppilaan yläkoulussa on myös kaksikielisen suomi–englanti-opetuksen luokkia, musiikkipainotteisia luokkia sekä runsas ilmaisutaidon kurssien tarjonta. Monet urheiluseurat järjestävät toimintaa iltaisin koulun tiloissa.

7 As.oy Piispankoti

Valmistui 1984, suunnittelija Simo Järvinen. Katutasen koulu- ja päiväkotitilat kytkevät talon urbaanisti osaksi ympäröivää kaupunkimiljöötä. Mielenkiintoisesti sijoitellut laajat terassit ja parvekkeet kannatinpylväineen antavat rakennukselle veistoksellista luonnetta. Ylimmät kattohuoneistot ovat kaksikerroksisia.

Kuten monessa taloyhtiössä Olarissa, täälläkin on jouduttu jo tekemään laajamittainen julkisivukorjaus ulkoseinän kestävyuden ja lämmöneristävyyden parantamiseksi.

Rintamamiestalot

Jatkosodan jälkeen 11 % Suomen väestöstä oli ilman asuntoa alueluovutusten ja pommitusuhojen vuoksi. Merkittävä osa teollisuuden ja energiantuotannon kapasiteetista oli menetetty, ja materiaalipula oli suuri. Suomen historian suurimmassa maareformissa luovutettiin maata rintamamiehille, kaatuneiden omaisille sekä evakoille – samalla huolehdittiin syrjäseutujen pysymisestä asuttuina.

Tontin saaneet pystyttivät pitkälti talkoovoimin noin 100 000 rintamamiestaloa, pääosan niistä talotehtaiden valmistamista puisista elementeistä. Tyypitaloja on muutama eri versio, joissa kaikissa savupiippu keskellä ja neljä huonetta tulisijoineen sen ympärillä. Osa arkkitehtikunnasta piti talotyyppejä hirvittävän rumina ja kansan tyyliä pilaavina. Käytännöllisyydessä ei sen sijaan ole moittimista. Esim. jyrkkä katto mahdollistaa asuttavan ullakkokerroksen, jonka saattoi vuokrata. Kaupungeissa rintamamiestalot sijoitettiin yleensä pitkänomaisten tonttien kadunpuoleiseen päähän, jotta tilaa jäi hyötyputtarhalle.

8 Olarin asukaspuisto

Espoon kaupungin ylläpitämässä asukaspuistoissa on ohjattua ja vapaata toimintaa lapsille ja lapsiperheille. Pienille koululaisille on lukukausien aikana ilta-päivisin maksullinen välipala. Iltaisin ja viikonloppuisin asukkaat ja järjestöt voivat käyttää tiloja kokouksiin, tapahtumiin ja juhliin.

9 Matinkylän Pirtti

Ennen sotia tontin ja huvilan omisti saksalainen makkaratehtailija. Pariisin rauhansopimuksen 1947 mukaan saksalaisten omaisuus Suomessa piti luovuttaa Neuvostoliitolle, joka möi sitten paikan kansandemokraattisen työväenliikkeen paikallisyhdistyksille. Niiden toiminta oli vilkasta uuden työväenluokkaisen asutuksen myötä.

Kommunistit laajensivat huvilan työväentaloksi talkoilla vuonna 1957. Myös sosiaalidemokraateilla oli oma työväentalo Metsätiellä (nyk. Keskiyöntie).

Matinkylän Pirtti on yksi viimeisistä vasemmistolaisen työväenliikkeen jär-

jestötaloista Espoossa. Siellä on pidetty vuosien varrella opintopiirejä, tansseja ja muita tilaisuuksia. Nykyisin Pirttiä vuokrataan yksityistilaisuuksiin ja se on suosittu juhlapaikka.

10 As.oy Rajakatri

Aamuyöntie 11. Valmistui 1980, suunnittelija Reijo Jallinoja.

Pientaloalue on monimuotoinen ja tiivistynyt huomattavasti alkuperäisestä. Lähes kaikki vanhat puuhuvilat on vuosien varrella korvattu rivitaloilla tai yhä suuremmilla omakotitaloilla. Näiden välimuotona as.oy Rajakattrin viiden kolmi-kerroksisen pientalon ryhmä muodostaa keskelleen hauskan sisäpihan. Punatiilestä muuratut julkisivut ikkuna-aukkoineen luovat suojaavan muurimaisen vaikutelman.

Olarinmäen polusta: 2 Päivänkehrän koulu 1 Vanhan Olarin keskus 17 Fagersten

Matinkylän vanha asutus

Viime sotien jälkeen Jorvaksentien varteen suuntautui muuttoaalto ahtaaksi käyvistä Helsingistä. Asukkaat olivat enimmäkseen suomenkielistä työväestöä: sekä kommunisteilla että sosialisteilla oli täällä oma työväentalo, ja osuuskauppa oli tietysti Elanto.

Vuonna 1946 perustettiin urheiluseura Matinkylän Akilles. Sen toiminta-alue ulottui nykyisestä Tapiolasta Kivenlahteen. Kisoissa oli usein vastassa porvarillinen Esbo IF Bombölestä.

1970-luvulla jäljellä oli romanttisesti repsahtanut puutaloalue, joka nimettiin Piispankallioksi. Ison Omenan myötä alkoi muutos, joka on edelleen metron tuloa ennakkoiden viime vuosina kiihtynyt uusina kerrostaloina ja toimistorakentamisena Länsiväylän varteen.

LISÄKOHTEET

11 Hopeakuu

Valmistui 2000, mittava laajennus 2014. Espoon eläkekotisäätiön palvelutalossa on 40 huonokuntoisille vanhuksille tarjoitettua palveluasuntoa sekä 45 ryhmäkotiasuntoa. Lisäksi päiväkeskus, kerho-, kokous- ja liikuntatilat sekä pitopalveluja tarjoava keittiö. Kokouksetilat ovat vuokratavissa yksityistilaisuuksiin.

Samassa rakennuksessa toimii Espoon kaupungin äitiys- ja lastenneuvola.

12 Friisinkallio

Lähiseudun korkein kallio, korkein kohta 50,8 metriä merenpinnasta. Pohjoisreunalla on 200 metriä pitkä, 2000–6000 vuotta vanha Litorinameren muinaisranta noin 30 metrin korkeudessa. Keski-osassa on lähde sekä suo, jonka reunalla korpirämettä.

Metsän monimuotoisuutta lisää lahopuun suuri määrä. Pesimälinnustoa mm. pyy, harmaapäätikka sekä uhanalainen pikkutikka. Itäosassa on liito-oravan reivi. Lehtokasveista tavataan mm. kevätlinnunherne ja lehtopalsami.

Friisinkalliota on käytetty vielä 1980-luvulla mm. moottoripyörätrial-ajon harjoitteluun. Luonnonsuojelualueeksi se nimettiin yhtenä vuoden 2008 Espoon 550-vuotisjuhlien kohteista.

OLARIN KOTIKAUPUNKIPOLUT

Versio 4.8.2014

29 kohdetta • 8 km

Pääreitti

Oiko- ja lisäpolku

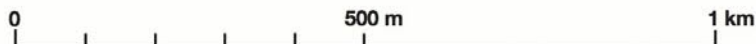

Kohdekuvaukset

ovat netissä

www.ekyl.fi/

kotikaupunkipolut

Pohjakartan © Kaupunkimittausyksikkö, Espoo 2013

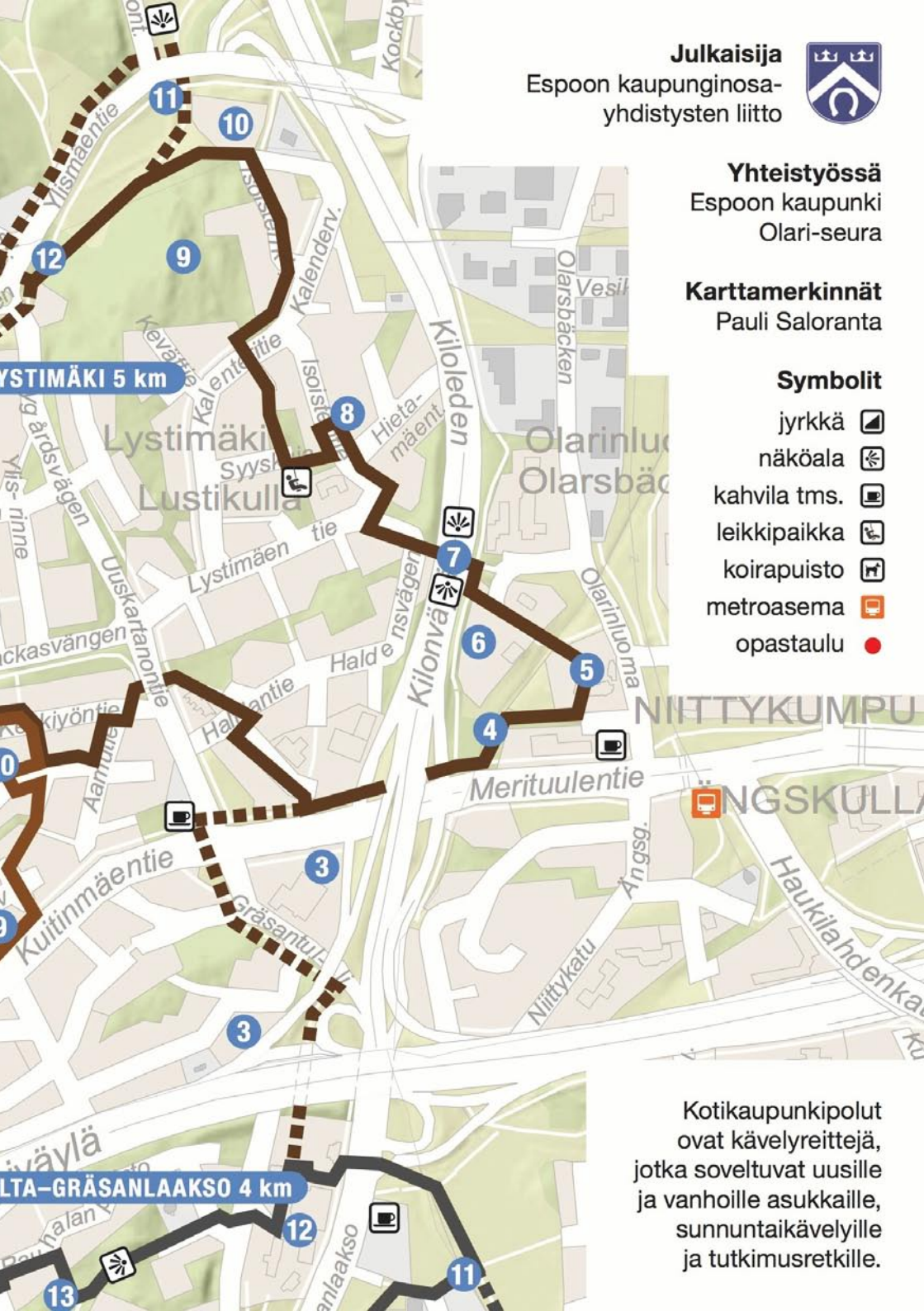

Yhteistyössä
Espoon kaupunki
Olari-seura

Karttamerkinnyt
Pauli Saloranta

Symbolit

- yrkkä
- näköala
- kahvila tms.
- leikkipaikka
- koirapuisto
- metroasema
- opastaulu

LYSTIMÄKI 5 km

LYSTIMÄKI-GRÄSANLAAKSO 4 km

Kotikaupunkipolut
ovat kävelyreittejä,
jotka soveltuvat uusille
ja vanhoille asukkaille,
sunnuntaikävelyille
ja tutkimusretkille.

Olarinmäki

17 kohdetta • 3 tietolaatikkoa • noin 5 km

1 Simo Järvisen aukio

Nimetty 2002 Olarin pääsuunnittelijan, arkkitehti Simo Järvisen mukaan. Järvinen myös asui itse Olarissa 26 vuotta.

Olarin ostari valmistui 1974 kahteen vastakkaiseen rakennukseen Ruomelanraitin varteen. Erikoisuutena oli talvipuutarha näiden välissä kellarikerroksessa, jossa toimi myös kaupungin nuorisotila ”Läävä”. Nyt hiljentyneen ja hieman repahtaneen ostarin kehittämissuunnitelma valmistui jo 2003.

Nuorisotoiminta jatkuu seurakunnan kerhotilassa, jossa kokoontuvat myös vuonna 1961 perustetun partiolippukunta Olarin Eräkotkien ryhmät. OEK:n laulukirja on alallaan Suomen tunnetuin. Viressä harjoittelee nuorisokuoro Candomino. Se on perustettu 1967 sekstettinä, nyt 28 jäsentä ja konsertoi säännöllisesti ulkomaita myöten. Naapurissa Pub Olarius on toiminut olarilaisten olohuoneena

vuodesta 1972. Täälläkin musiikkiteemaa karaoken ja hiphopin muodossa sekä viime vuosina keskiviikkotansseissa.

2 Päivänkehrän koulu

”Päiväri”. Valmistui 1975 Länsipään kansakouluksi, suunnittelija Matti Hakuri. Nykyisessä peruskoulun alakoulussa on noin 580 oppilasta. Opetuksessa painotetaan omatoimisuutta ja luovuutta. Koulussa on myös esiopetusta, kielikylpyopetusta ruotsin kielellä sekä musiikkiluokka.

Päivänkehrän koulun peruskorjaus alkanee 2016 ja suurin osa oppilaista siirtyy väistötiloihin Suurpeltoon. Koulu palanee korjattuihin tiloihin 2017.

Kuitinmäen polusta: 10 As. oy Rajakatri

3 Teknologianeliö

Kehätiet I ja II, Länsiväylä ja Turunväylä

Olarin suunnittelu

Vanhan Olarin asemakaavan laati Simo Järvinen, joka oli työskennellyt tätä ennen Matinkylän parissa. Olarissa hän sai suunnitella myös talojen arkkitehtuurin yhdessä Eero Valjakan kanssa.

Toisin kuin muissa aikakauden metsälähiöissä, Olarissa pyrittiin tietoisesti urbaaniin tunnelmaan. Rakennukset sijoitettiin kortteleihin tiiviisti, kuitenkin maasto huomioon ottaen. Pohjakerrokseen piirrettiin toimisto- ja liiketiloja työpaikkojen ja palveluiden tuomiseksi lähelle asukkaita. Ulkoalueiden laatutasosta huolehdittiin alusta alkaen. Järvinen ja Valjaka saivat työstään rakennustaiteen ja yhdyskuntasuunnittelun valtionpalkinnon 1975.

Espoon nimistötoimikunta esitti alueen nimeksi Ruomelaa vanhan Romensin torpan mukaan, mutta Gräsan Olarsbystä juontuva nimi oli jo vakiintunut.

muodostavat Espoon teknologianeliön, jonka reunoille sijoittuu merkittävä osa maamme korkean teknologian tutkimuksesta, opetuksesta ja liiketoiminnasta. Täällä neliön lounaiskulmassa mm. Hewlett-Packardin ja Oraclen toimipisteet.

4 Gräsanoja

Gräsanojan pääuoman pituus on 3,5 km Mankkaalta Haukilahteen. Ojan latva- haaroja ovat Turvesuolta alkunsa saava Mankkaanpuro ja Suurpellostä tuleva Lukupuro. Vesistön valuma-alueen laajuus on kaikkiaan lähes 26 km², josta suurin osa Espoossa ja hieman Kauniaisissa.

Ojan varrella on viheralueiden ketju, joka on tärkeä sekä maisemallisesti että kasvillisuuden ja eläimistön kannalta.

Gräsanojan vesistön alkuperäinen taimenkanta on hävinnyt, mutta Virtavesien hoitoyhdistys on istuttanut siihen

ingraskila- ja aurajoentaimenta 2000-luvun aikana. Hauet ja lahnat käyvät täällä kutemassa. Joitakin lepakkohavaintoja on tehty alueella. Pesimälinnustoa havaittiin vuonna 2008 yhteensä 83 paria 27 eri lajista, lukuisimpina pajulintu, satakieli sekä erilaiset rastaat ja kertut.

5 Olarin kirkko

Valmistui 1981, peruskorjaus 2011, suunnittelijat Käpy ja Simo Paavilainen. Punatiilipintainen, linnan muuria muistuttava kirkko, kellotapuli ja kerhorakennukset muodostavat rauhallisen pihapiirin levottomaan ympäristöön entisen Gräsän kartanon mäellä.

Salissa on 485 istumapaikkaa. Urut on valmistanut Veikko Virtasen urkutehdas 1984 ja nekin huollettiin 2011, samalla sointia voimistettiin. Kellotornin kuusi kelloa on valettu Hollannissa.

Gräsän kartano

Gräsa oli yksi Espoon tärkeimmistä kartanoista ja ainoa ns. vanha rälssi pitäjässä. Kylä sai alkunsa Gräsän talosta ehkä 1300-luvun alussa. Muista taloista tiedetään ainakin Haldensböle 1400-luvulla sekä Olars tai Olas viimeistään 1500-luvun alussa. Ne olivat saaneet nimensä Halden- ja Ola-nimisistä isännistään. 1600-luvun alkuun mennessä kaikki kylän talot oli liitetty Gräsän säteriin.

Gräsän nimi tunnettiin laajalti ja gräsalaisina pidettiin kaikkia seudun rannikkokyläasukkaita. Hammarstiernat omistivat kartanon lähes koko 1500- ja 1600-luvun. Rälssi peruutettiin 1683 ja myöhemmin tilan omistajat vaihtuivat useasti. Kartanon viimeinen kukoistuskausi oli 1906–11 kauppias Wilhelm Bensowin aikana. Hän oli innokas maanviljelyksen uudistaja ja tuotti ensimmäisenä mm. keinolannoitteita Suomeen.

Noin vuonna 1910 rakennettu navetta on jäljellä: siinä toimii kaupungin nuorisotoimen askartelukeskus. Samoin jäljellä on huonokuntoinen viljamakasiini, jonka vieressä on Helluntaiseurakunnan kirkko.

Kartanon maiden palstoitus alkoi 1920-luvulla ja huipentui 1940–50-luvuilla pika-asutus- ja maanhankintalain voimalla. Espoon kaupunki osti Gräsän 1967 ja päärakennus purettiin 1981 Olarin kirkon tieltä.

Olarin seurakunta on perustettu 1975. Nykyään siinä on noin 28 000 jäsentä.

Gräsan uurnalehdon on suunnitellut Bey Heng. Sen toteutuksesta myönnettiin Vihervuoden mitali 2001. Yläportin lähellä on Helena Pylkkäsen veistos *Siivet* vuodelta 1992.

6 Rouheila

Funkis-tyylinen omakotitalo Rouheila rakennettiin 1936–37. Sen esikuvana oli Pohjoismaisessa rakennusnäyttelyssä Helsingissä 1932 palkittu Otto Flodin suunnittelema huvila, josta ekonomi Vilho Elonen kehitti itselleen supistetun version.

7 Kehä II

Pituus 6,8 kilometriä, josta 485 m tunnelia Hiidenkalliossa. Kehä II:ta on suunniteltu 1960-luvulta alkaen. Espoon valtuusto hyväksyi 1984 tiesuunnitelman, jossa Kehä II oli tasoliittymin varustettu katu. Suunnitelmat muuttuivat vielä useaan otteeseen, kunnes rakentaminen alkoi 1996. Yhteys Matinkylästä Kiloon avattiin moottoritietasoisena liikenteelle lokakuussa 2000. Sitä käyttää tällä kohtaa nykyään 41 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Samaa linjausta noudattelee kevyen liikenteen runkoväylä.

8 Isoistentie 7

Valmistunut 1990, suunnittelijat Sakari Aartelo ja Esa Piironen. Postmoderni toimistorakennus muistuttaa mitoitustaan ja yksityiskohdiltaan yksityistaloa sopeutuen siten hyvin ympäristöönsä. Vuosituhannen vaihteen nettibuumin harjalla siinä toimivat legendaariset Nedecon ja Endero. nykyään tiloissa on eri alojen yrityksiä sekä yksityinen englantilainen leikkikoulu.

9 Lystimäki

Korkeus 35 metriä merenpinnasta, oma korkeusero noin 20 metriä. Huomaa ko-meat kalliojyrkänteet Isoistenkujan puolella.

Lystimäen laelta näkee Helsinkiin saakka. Kalliometsä on päiväkotilasten ja muiden lähiseudun asukkaiden suosima retkikohde. Siellä viihtyvät myös EU-direktiivien suojelemat lepakot.

Yliskalliolla on viime sotien Helsingin ilmapuolustukseen liittyviä betonivalok-sia.

10 Nygård

Nimensä mukaisesti Nygård erotettiin Storsin ratsutilasta ilmeisesti heti isonjaon jälkeen 1776. Tila on ollut alusta lähtien Morelius-suvun hallussa. Luonnonkivi-

Tietolaatikko: Kockby

Kockby oli Gräsan tytärkylä. Siellä oli 1500-luvun alussa viisi taloa. Rykmentin kirjuri Henrik Floor perusti ratsutilan nykyisen Kokinkyläntien varteen Storsiin 1685 mennessä. Moreliukset saivat tilan haltuunsa 1700-luvun alussa. Stors myytiin 1958 Arjatsaloille, joilta se siirtyi 1968 Espoon kauppalalle. 1700-luvun lopulla rakennettu päärakennus purettiin pian tämän jälkeen. Paikka on edelleen rakentamaton ja sillä on erikoinen kasvillisuus. Myös Kockbyn vanhaa tiestöä on jonkin verran säilynyt.

navetta on vanhimmilta osiltaan vuodelta 1827. Nykyinen päärakennus valmistui 1895. Sen piirustukset on mahdollisesti otettu samoihin aikoihin ilmestyneistä mallikirjoista. Tilan omisti tällöin Johan Alfred Morelius. Nygård on historiallisen Kockbyn kylän viimeinen talo.

11 Suurpelto

Reittimme käy uuden Suurpellon kaupunginosan eteläreunassa, josta leveä esplanadi johtaa alueen halki. Peruskivi-muurattiin 2007 ja rakentaminen jatkuu ainakin 2010-luvun loppuun, jolloin asukkaita olisi jopa 15 000.

Alkuvaiheen suunnitelmia on muutettu luopumalla muutamista työpaikkakortteleista ja lisäämällä asumista. Uutta tekniikkaa käytetään automaattisessa maanalaisessa jätteidenkeruujärjestelmässä. Maatalousperinteekin jatkuvat lavaviljelyn muodossa.

12 Skeittiparkki

Nykyaikainen rullalautailupuisto valmistui kesällä 2014 oivaan paikkaan Uuskartanonpuistoon luonnonkallion viereen ilta-auringon puolelle, pinta-ala 810 m². Sen on suunnitellut Suomen tunnetuin ”parkkitehti” Janne Saario.

Lainelautailusta 1950-luvulla Kaliforniassa kehittynyt laji rantautui Suomeen useassa aallossa, Olariin jo 1980-luvun lopulla. Vaneristen ramppien korvaaminen kestävillä pooleilla ja monipuolisilla parkeilla on lisännyt harrastuksen suosiota entisestään.

Viereinen Uuskartanontien kiertoliittymä rakennettiin 1999 Olari-Seuran aloitteesta ensimmäisenä Espoossa.

13 Olarin koulu ja lukio

Koulurakennus valmistui 1993, suunnittelija Vesa Honkonen.

Olarin koulu on vuonna 1993 perustettu 250 oppilaan yläkoulu, joka painottaa matemaattis-luonnontieteellisiä aineita. Yleisopetuksen lisäksi koulussa on kaksi matematiikka- ja luonnontiedeluokkaa, joille otetaan vuosittain pääsykokeen perusteella 44 oppilasta.

Olarin lukio on perustettu 1990. Opetusministeriö on antanut sille matemaattis-luonnontieteellisen erityistehtävän vuonna 1995. Aloituspaiikkoja on 120, joista erikoislukiossa 36. Laaja kurssivalikoima ja yksilölliset opetusjärjestelyt mahdollistavat aidosti luokattoman opiskelun.

Ruokalan ja kirjaston välisessä valokuilussa on Risto Suomen neliosainen grafiikka *12 valittua* vuodelta 1991. Teos toimii samaan aikaan symbolistisella ja realistisella tasolla, sillä valitut näyttäisivät olevan jäniksiä. Keväällä 2015 koulun oppilaat toteuttivat alapuolelle 90 diskoläimistä koostuvan seinämaalauksen.

Koulun edustalla entisessä Ruduksen sorakuopassa nyt kaksi ylijäämämaasta koottua kumpareta, joista pohjoisemmassa hauska pulkkamäki.

14 Pieneläinten hautausmaa

Espoon ainoa pieneläinten uurnahautausmaa on Verna Oy:n 1988 perustama lemmikkieläinten tuhkahautauksia varten.

15 Espoon Steinerkoulu

Valmistui 2005, suunnittelijat Maarit Holttinen ja Pauli Lindström. Koulu perustaa toimintansa Rudolf Steinerin

Steiner-koulu loistaa väreineen auringossa.

antroposofiseen filosofiaan. Se aloitti toimintansa 1992, nykyään oppilaita noin 260. Opetusmenetelminä käytetään paljon taidetta ja käytännön töitä. Tavallisten kouluaineiden lisäksi lukujärjestyksestä löytyy eurytmiaa, muotopiirustusta ja bothmervoiimistelua. Rakennus noudattaa myös muotojensa ja värityksensä puolesta steineriläisiä periaatteita.

16 Espoon keskuspuisto

Pinta-ala 880 hehtaaria, ulottuu Henttaalta Vanttilaan. Espoon keskuspuisto on virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettu kaupunkimetsä, laaja ja yhtenäinen viheralue. Sen kautta kulkee maakunnallisesti merkittäviä ekologisia käytäviä ja lukuisia ulkoilureittejä.

Luontopolku alkaa Olarin pururaldalta, pituus 1,7 km. Talvisin tässä kohdin on Espoon kaupungin ylläpitämä päälälu.

Ylismäentietä on suunniteltu jatketta-

vaksi tunnelissa Kuitinkallion alitse Puolartielle.

17 Fagersten

Rapakivisiirtolohkare on kulkeutunut tänne Kaakkois-Suomen rapakivialueelta viime jääkauden sulamisvedessä ajalehtineen jäävuoren mukana noin 10 000 vuotta sitten. Kiviaines on rapakiveä, sillä ikää 1 600 miljoonaa vuotta. Maailman tunnetusta rapakivestä suurin osa on Suomessa. Siksi kivilajin nimenä eri kielissä on sama sana (the rapakivi, der Rapakiwi)

Lohkare säilyi ehjänä Olarin rakentamisessa kaupunkisuunnittelupäällikkö Nils-Erik Fagerin ansiosta, joka muutatti tielinjauksen niin, ettei kiveä sen vuoksi räjäytetty. Kiven nimeäminen Fagerin mukaan oli vitsi, johon liittyi juhlallinen laatan kiinnittäminen sen kylkeen muistutukseksi luontokohteiden suojelemisen tärkeydestä uusilla asuinalueilla.

